

Przewodnik dla nauczyciela

Prezentowany kurs e-learningowy dotyczący zarządzania projektem powstał dzięki współpracy pomiędzy PMIEF i JA Europe.

Niniejszy przewodnik jest przeznaczony dla nauczycieli lub wolontariuszy pracujących z uczniami. Jest materiałem pomocniczym do kursu dedykowanego młodzieży w wieku 15–18 lat. Jednak szkolenie to można również przeprowadzić na innych etapach edukacji.

Podczas 5 zaplanowanych sesji uczniowie i uczennice zdobędą wiedzę i umiejętności w zakresie zarządzania projektami oraz poznają sposoby i możliwości zastosowania ich podczas realizacji własnych przedsięwzięć w przyszłości. Mogą pracować indywidualnie lub w grupie. Kurs został zaprojektowany jako wprowadzenie do tematyki zarządzania projektem.

Uczniowie i uczennice dowiedzą się, jak zarządzać projektem w trakcie kolejnych jego faz, a także otrzymają różne szablony i narzędzia przydatne w trakcie realizacji projektu. Nauczą się także jak pracować w zespole.

Struktura kursu

Rozdział 1. Wprowadzenie do zarządzania projektem

Rozdział 2. Rozpoczęcie projektu

Rozdział 3. Planowanie projektu

Rozdział 4. Realizacja, monitoring i kontrola

Rozdział 5. Zamknięcie projektu

Czas trwania

Kurs można zrealizować w ciągu 5 dni. Poszczególne rozdziały różnią się czasem realizacji. Poniżej w tabeli przedstawiono przykładowy harmonogram (materiał możesz również rozłożyć według swoich potrzeb, np. na dwie godziny lekcyjne).

Rozdział	Dzień	Czas trwania
----------	-------	--------------

1	Dzień 1	15 minut
1	Dzień 2	15 minut
2	Dzień 3	15 minut
3	Dzień 4	15 minut
4 + 5	Dzień 5	15 minut

Rozdział 1. Wprowadzenie do zarządzania projektem

W tym rozdziale uczniowie dowiedzą się, na czym polega zarządzanie projektami i jak wyglądają poszczególne fazy projektu.

Kilka dobrych rad na początek

Na forum klasy poproś uczniów i uczennice, aby opowiedzieli o projektach, w jakich brali udział do tej pory. Zapisz je na tablicy. Pamiętaj, że definicja projektu może być szeroka: od zorganizowania przyjęcia urodzinowego poprzez projekt szkolny lub akcję społeczną. To ćwiczenie uzmysłowi uczniom i uczennicom, jakie umiejętności niezbędne do zarządzania już posiadają, a wcześniej mogli nie postrzegać ich jako ważne w kontekście szkolnym i zawodowym.

Pamiętaj! Zarządzanie projektem to dość szeroki temat, niektórym zupełnie nieznanym.

Opis kursu

Kurs jest ilustrowany historią Mai, Gabi, Maksa i Leona, którzy zakładają firmę pomagającą osobom starszym w zakupach spożywczych. Każdy rozdział zaczyna się od przedstawienia konkretnych problemów, które musi rozwiązać ten zespół. Dzięki temu twoi uczniowie i uczennice poznają, jak wyglądają poszczególne fazy projektu, jak nimi zarządzać i jakich narzędzi używać.

Zadanie 1. Definicja projektu

Sekcja ta rozpoczyna się od pytania wielokrotnego wyboru.

W szkole i w czasie wolnym wielokrotnie korzystamy z różnych narzędzi do zarządzania projektami, często nie mając takiej świadomości. O niektórych z nich warto tu powiedzieć, gdyż wielu uczniów i wiele uczennic może nie zdawać sobie sprawy, że ich używa.

W klasie nauczyciel nie zawsze ma okazję dostrzec, że uczeń lub uczennica jest dobrym organizatorem, gdyż te umiejętności wykorzystują oni głównie w życiu prywatnym, np. inicjując różnego rodzaju aktywności dla grupy przyjaciół.

Celem zadania jest podkreślenie tego faktu i pokazanie, że każdy doświadczył zarządzania projektem w jakiejś formie i że umiejętności te czasami ujawniają się w sytuacjach, o których uczniowie wcześniej nie pomyśleli.

Zadanie to uczniowie i uczennice wykonują indywidualnie. W przypadku małej liczby osób dopuszcza się realizację w małych grupach, a następnie omówienie wyników na forum klasy.

➔ **Zadanie 2. Kluczowe role w zarządzaniu projektem**

Mają wyjaśniać różne role w zespole. Twoi uczniowie i uczennice będą musieli przeczytać ich definicje i połączyć właściwą nazwę z odpowiednim opisem. Wskazówki w tekście na pewno im w tym pomogą.

➔ **Zadanie 3. Etapy zarządzania projektem**

W tym ćwiczeniu Leon wyjaśnia kolejne fazy w zarządzaniu projektem. Krok po kroku wszyscy w zespole muszą przejść pięć następujących po sobie etapów projektu: rozpoczęcie, planowanie, realizacja, monitoring i kontrola oraz zamykanie projektu.

Uczniowie i uczennice będą musieli uważnie przeczytać definicje poszczególnych procesów, by znaleźć odpowiedź. Aby rozwiązać zadanie, należy ułożyć procesy w odpowiedniej kolejności, przeciągając obrazki myszką.

➔ **Zadanie dodatkowe**

Zadaj uczniom pytanie: *Którą fazę projektu uważacie za najtrudniejszą i dlaczego?* Rozpocznij dyskusję, a następnie zbierz odpowiedzi uczniów i uczennic. Zwróć uwagę, że odmiennosc poglądów w zespole, różne sposoby rozwiązywania problemów to zjawisko bardzo pozytywne, gdyż dzięki temu w każdej fazie projektu mamy zmotywowanego i chętnego do działania członka zespołu.

➔ **Zadanie 4. Trójkąt ograniczeń**

W tym zadaniu Maks wyjaśnia, że podczas każdego projektu trzeba wziąć pod uwagę 3 czynniki: zakres, budżet i czas. Jest to tzw. trójkąt ograniczeń. Jeśli jeden element się zmienia, wpływa to na kolejne.

Poproś uczniów o przeczytanie tekstu i pozwól im samodzielnie znaleźć odpowiedzi.

Rozdział 2. Rozpoczęcie projektu

W tym rozdziale uczniowie i uczennice poznają nieco bliżej grupę naszych bohaterów. Tutaj będą ich prowadzić przez fazę rozpoczęcia projektu.

Etap rozpoczęcia

Leon wyjaśnia trzy aspekty tego etapu: określenie zakresu projektu, identyfikację interesariuszy oraz autoryzację projektu. Następnie przedstawia podstawowe pytania pomocne w tym, aby lepiej zdefiniować projekt.

Podstawowe pytania do zdefiniowania projektu

Podstawowe pytania, jakie należy zadać, definiując projekt, to: „Dlaczego?“, „Kto?“, „Co?“, „Kiedy?“, „Gdzie?“, „Jak?“. One pomogą uczniom i uczennicom lepiej zrozumieć przedsięwzięcie naszych bohaterów.

➔ Zadanie 5. Definiowanie projektu

W tym ćwiczeniu uczniowie i uczennice muszą uważnie przeczytać każde zdanie i zastanowić się, czy i jak mogą je połączyć z poszczególnymi pytaniami. W przypadku problemów zaproponuj, aby przeczytali na głos i zapytaj: *Czy jest to odpowiedź na konkretne pytanie? Które z wyżej wymienionych pytań wybrałobyście jako najbardziej pasujące?*

➔ Zadanie 6. Definiowanie interesariuszy

Dzięki temu ćwiczeniu uczniowie dowiadują się więcej o identyfikowaniu interesariuszy. Ich zadaniem jest uzupełnienie pustych miejsc na podstawie tekstu. Aby to zrobić, będą musieli umieścić właściwą nazwę we właściwej kolumnie. W przypadku adresów e-mail należy po prostu dopasować je do nazwisk.

Tworzenie karty projektu

Leon wyjaśnia uczniom, czym jest karta projektu i do czego jest używana.

Przeprowadź dyskusję w klasie na temat: *Dlaczego ważne jest stworzenie karty projektu?*

Przykładowe prawidłowe odpowiedzi:

- aby ustalić, jaki jest cel projektu;
- aby określić jego kluczowe etapy;
- aby zrozumieć, jakie są założenia projektu (potencjalne błędy poznawcze);
- aby określić potencjalne ograniczenia w realizacji projektu i czy wszyscy są zdecydowani zgodzić się na współdziałanie w sytuacji ich wystąpienia.

Rozdział 3. Planowanie projektu

Celem rozdziału jest lepsze zrozumienie, na czym polega planowanie w zarządzaniu projektem oraz zaprezentowanie następujących działań:

- Podział pracy na zadania
- Określenie kolejności i priorytetów działań

- Oszacowanie czasu niezbędnego na realizację każdego zadania
- Przypisanie ról i obowiązków w zespole

Planowanie kontroli i monitorowania projektu

Uczniowie i uczennice dowiedzą się więcej o różnych narzędziach wspomagających proces planowania, a Maja wyjaśni im, na czym ten proces polega.

Tworzenie harmonogramu projektu

Gabi rozpisuje wszystkie działania, aby stworzyć harmonogram dla zespołu. Szczegółowo wyjaśnia różnice między działaniami zależnymi i niezależnymi.

Zadanie 7. Struktura podziału pracy

Uczniowie i uczennice, aby lepiej zrozumieć to zagadnienie, wypełnią luki w szablonie *Struktura podziału pracy*, tak jak wypełnił go zespół naszych bohaterów. Jest to zadanie typu „przeciągnij i upuść” – należy przeciągnąć odpowiednie obrazy do właściwego pola.

Przypisanie ról i obowiązków

Jest to kontynuacja poprzedniego zadania. Uczniowie i uczennice przyjrzą się *Macierzy odpowiedzialności*, aby zrozumieć, że każdy członek zespołu ma swoje obowiązki, za które jest odpowiedzialny.

Plan komunikacji

Maja wyjaśnia, że wszyscy członkowie zespołu i interesariusze muszą być na bieżąco informowani o przebiegu projektu. Na przykładzie zamieszczonym w materiale można zobaczyć, do jakich ustaleń doszli nasi bohaterowie.

Zapytaj uczniów i uczennice, co jeszcze mogliby zaplanować, aby usatysfakcjonować członków zespołu i interesariuszy.

Zadanie 8. Planowanie pod kątem ryzyka

Tę część zakończymy *Macierzą oceny ryzyka*. Uczniowie i uczennice mają za zadanie określić: jakie ryzyka występują w projekcie, prawdopodobieństwo ich wystąpienia oraz potencjalny wpływ na poszczególne obszary projektu: zasoby, harmonogram, zakres i jakość. Mogą wspólnie przedyskutować ten temat.

Zadanie to może być wykonywane indywidualnie lub w grupie. W przypadku małej ilości czasu podziel klasę na grupy, w których każdy członek wykona wybraną część zadania.

Przedyskutuj z klasą etap planowania projektu i to, czego się nauczyli w tym module. Zachęć uczniów i uczennice do zadawania sobie wzajemnie pytań, aby skłonić ich do refleksji.

Rozdział 4. Realizacja, monitoring i kontrola

Czas zacząć realizację projektu! Wszyscy wykonali już sporą część pracy. Plan projektu będzie służył im tutaj jako przewodnik.

Wdrażanie planu

Gabi wyjaśnia uczniom na co należy zwrócić uwagę podczas realizacji projektu i sprawdzania postępów. Ten proces to monitoring i kontrola.

➔ Zadanie 9. Korzystanie z narzędzi do zarządzania projektem

Gabi przedstawia narzędzie do zarządzania projektami – **Trello**. Dzięki niemu cały zespół wie na bieżąco o wszystkich czynnościach, które muszą być wykonane w danej fazie.

Pomóż uczniom założyć konto, jeśli jeszcze go nie mają. Mogą to zrobić poprzez stworzenie profilu na **Trello.com**. Następnie niech zaprojektują swoją pierwszą tablicę projektową, dodając różne kolumny, np. do zrobienia, w trakcie, wstrzymane, zrobione, w przyszłym tygodniu, zaległości.

Jeśli lubią personalizację, mogą wybrać preferowane tło.

➔ Zadanie 10. Tworzenie raportu o realizacji projektu

Co tydzień zespół naszych bohaterów sporządza raport dotyczący realizacji projektu, dostępny dla wszystkich interesariuszy. W ten sposób wszyscy zainteresowani wiedzą dokładnie, na jakim etapie jest projekt i dokąd zmierzają ich działania.

Pomóż uczniom skonfigurować ich własny raport. Jeśli nie założyli konta na Trello, mogą to zrobić własny w dowolnie wybranym narzędziu. Zamieszczony w materiałach zrzut ekranu można powiększyć klikając w niego myszką.

Rozdział 5. Zamknięcie projektu

Czas na zakończenie i zamknięcie projektu! Zespół pracował bardzo ciężko, aby wykonać poszczególne zadania i osiągnął sukces.

MAMY TO!

Teraz przyszedł czas na zamknięcie projektu. Ta faza jest często pomijana podczas projektów. To jednak bardzo ważny etap, z którego należy wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Proces zamknięcia

Maja wyjaśnia wszystkie elementy tej fazy projektu:

- Przygotowanie prezentacji podsumowującej dla wszystkich interesariuszy
- Zebranie całej dokumentacji projektu i umieszczenie jej w portfolio projektu
- Finalna ocena projektu
- Stworzenie dokumentu zawierającego wnioski z realizacji oraz przeprowadzenie oceny członków zespołu (samoocena i ocena wzajemna).

Samoocena i ocena wzajemna

Leon wyjaśnia, jak przebiegała ich wzajemna ocena i pokazuje przykład, jak można ją przeprowadzić. To całkiem proste: należy poinformować daną osobę, co robi najlepiej i co wywarło na oceniającym najlepsze wrażenie, a także dodać, co można zrobić inaczej następnym razem.

Zapytaj uczniów i uczennice, czy lubią oceniać rówieśników lub udzielać informacji zwrotnych. Poproś o uzasadnienie ich odpowiedzi.

➔ Zadanie dodatkowe: Poznaj kierownika projektu – wizyta studyjna

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości od prawie 30 lat współpracuje ze szkołami, aby uczyć młodzież przedsiębiorczości i umiejętności niezbędnych w dorosłym życiu. Jesteśmy przekonani o tym, jak ważny jest kontakt młodzieży z praktykami biznesu, aby osiągała sukcesy w przyszłości.

Wizyta studyjna u kierownika projektu to świetny sposób, aby zrozumieć lepiej, jak dobrze zarządzać projektami. Dzięki wiedzy nabytej w trakcie tego kursu oraz takiej wizycie uczniowie i uczennice mogą dowiedzieć się więcej, na czym polega praca kierownika projektu i w jaki sposób osiągać sukcesy w realizacji przedsięwzięć w każdej dziedzinie.

Rolą nauczyciela w tym przypadku jest przygotowanie klasy do takiego spotkania i omówienie wniosków z niego płynących. Rolą kierownika projektu – mentora – jest pokazanie młodzieży swojej pracy.

Istotne jest, aby uczniowie opuścili spotkanie ze świadomością, co to znaczy być kierownikiem projektu oraz uświadomili sobie, że sami mają cechy i możliwości, aby pełnić tę funkcję.

